

skitser, der fulgte med en del af indberetningerne.

Bindet afsluttes med et alfabetisk sogneregister, idet andet bind vil indeholde et fuldstændigt person- og stednavneregister til hele udgaven. Denne vil blive en værdifuld kilde til belysning af flere sider af Danmarks indre forhold i Christian 4.s senere år.

Ole Degn

Kirsten Agerbæk: Klassicisme i Sydvestjylland. Bygmestrene Peder Frisvad og Mikkel Stobberup. (Foreningen til gamle Bygningers Bevaring, Arkitektens forlag. 1970), 64 s.

I perioden 1780–1820 bygges i Sydvestjylland med hovedcentrene Ribe og Varde en række herregårde, offentlige bygninger og borgerhuse, der udgør en sluttet gruppe ved deres fælles stiltræk; de er alle opført i nyklassicisme.

De to bygmestre Peder Frisvad og Mikkel Stobberup tages op til behandling i dette skrift, der placerer dem som ophavsmænd til den altovervejende del af dette nyklassicistiske byggeri. Frisvads sikre arbejder er få, heriblandt Nordby kirke og planerne til rådhus i Holstebro og Varde fra henholdsvis 1783 og 1785. Disse og de i bogen rimelige tilskrivninger viser Frisvad som den selvlærte mester, der i samspillet med bygherrer viser sig som en dygtig håndværker, der dog ved større selvstændige opgaver mister sin sikkerhed.

Efter en gennemgang af to anonyme projekter i Ribe, hvor forfatteren peger på Ferdinand Lange som mulig tegner af de oprindelige pla-

ner, behandles Mikkel Stobberup på lignende måde som Frisvad. Stobberup synes i modsætning til den noget ældre Frisvad at være akademielever; hvis dette er tilfældet har han opholdt sig i København omkring 1780, samtidig med Harsdorffs virke som professor.

Bogens emne er før blevet strejft, men først her sker en fordybning og gives en samlet fremstilling, der er værdifuld, også som eksempel på en stils udbredelsesveje og den lokale forandring den hermed ofte underkastes.

Lars Dybdahl

Ester Kappelgaard: Thades gård. Nationalmuseets Kommandørgård på Rømø. (Nationalmuseet 1970). 90 s.

Nationalmuseet har forlængst imødekommet det gamle ønske om en decentralisering ved at overtage og vedligeholde mange jordfaste mindesmærker rundt om i landet. Blandt dem er »Kommandørgården« på Rømø. Ester Kappelgaards skildring af den giver ikke blot en redegørelse for den særprægede vestslesvigske kultur, men er samtidig et bidrag til studiet af den folkelige kultur, et begreb, der vist helt og med rette har afløst udtrykket almuekultur fra forrige århundrede. Det folkelige kan til gengæld være vanskeligt at definere fyldestgørende. Bedst rammer man det vel ved at bestemme det som det almenmenneskelige i sin begrænsning i tid, sted og milieu, og i denne betydning giver bogen om »Kommandørgården« meget til forståelsen af livet på øen i Vesterhavet. Det er snarest velstand, der præger gården,

og den tilhører alligevel det folkelige milieu, fordi den ikke følger de førende stilarter i arkitektur og udformningen af det nagelfaste og løse inventar, men skaber dem om efter en folkelig stilform, der præger alt og danner en helhed. Der er endnu ikke givet nogen forklaring på, hvorledes kravene i den højere kunst erstattes af, hvad folkekunsten kræver, men man ser et af resultaterne i denne proces i gården på Rømø.

Den lille bogs udstyr kan ikke roses tilstrækkeligt. Særlig fortjener fotografierne at fremhæves. Da man sikkert vil vende tilbage til bogens mange enkeltheder for at citere dem, må det beklages, at den ikke har noget register. Det er nødvendigt i et

arbejde i denne kvalitet, fordi den på mange områder giver et bidrag til den materielle kulturs historie.

Helge Søgaard

RETTELSE

I dr. Gerd Callesens anmeldelse i HISTORIE IX, 1, s. 167 ff af Ursula Schmiederer: Die sozialistische Volkspartei Dänemarks er der to meningsforstyrende trykfejl:

S. 168, 2. spalte: »den ledende partigruppens opfattelse af de *uligheder*«, skal være: *muligheder*.

S. 169, 2. spalte: »var ca. 50 af medlemmerne«, skal være: ca. 50 pct.